

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Dominica XVI. post trinitatis

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

tum erat à Deo, ut manna colligentes tantum colligerent, quantum singulis diebus ad alimentum ipsis sufficiebat. Qui autem de crastino solliciti plus colligebant, nihil proficiebant, computruit enim & vermicibus scaterere cepit, Exod. 16. v. 16. seqq. Ita laboribus vocationis suæ quilibet fideliter incumbat, Deus non denegabit incrementum, sed tantum largietur, ut singulis diebus alimentum ipsi suppetat. In præsentem igitur cura quæ tua sunt, & reliqua omnia Deo committe. Qui hodie procuravit, procurabit etiam cras. Nam Jesus Christus heri

& hodie, idem & in secula, Ebr. 13. v. 8. unde in oratione Dominica non abundantiam divitiarum, quæ in multos annos sufficiant, sed panem quotidianum nos petere jubet, Matth. 6. v. 11.

Orate igitur cum Salomone Prov. 30. v. 8. 9. paupertatem & divitias ne dederis mihi, sed tribue tantum victui meo necessaria, ne fortè satiatus illiciar ad negandum, & dicam, quis est Dominus? aut egestate compulsus, furer, & peccem in nomen Dei mei. Hæc operetur in nobis Christus Jesus, Amen.

Dominica XVI. post Trinitatis.

Evangelium Luc. 7. v. 11. 16.

MAGNUM miraculum est, quod Elias Propheta perpetravit in Sarepta Oppido, dum filium unicum hospitiæ suæ, quæ vidua erat, precibus suis à morte ad vitam revocavit. Cujus miraculi fama per omnes mox Sidoniorum fines divagata incolas procul dubio in admirationem & stuporem rapuit, 1. Regum 17. v. 17. seqq.

Sed longè majus tamen & illustrius est, quod cælestis Elias Christus Jesus in oppido Nain haud procul à Capernaum sito perpetravit, ubi viduæ alicujus filium unicum defunctum, & funerali processu jam ad sepulchrum elatum, verbo omnipotente & vivifico à mortuis suscitavit, suscitatumque matri suæ reddidit, ad quod miraculum tota Galilæa cum circumjacentibus regionibus obstupuit.

Nos absque ulteriori verborum circuitione miraculum ipsum contemplantur:

1. Pompam funeris lacrymabilem.

II. Adventum Christi exoptabilem.
III. Applausum populi memorabilem. J.J.

EXEGESIS.

IN fimbriis superhumeralis, quo Pontifex induebatur, dependebant tintinnabula auri, ut quando Pontifex ingrederetur in sanctuarium, vel ex eo egrederetur, audiretur sonus ejus, nec moreretur, Exod. 28. v. 33. seqq.

Omnes verè pii sunt spirituales coram Deo Sacerdotes, Apoc. 1. v. 6. regale sacerdotium, 1. Pet. 2. v. 9. quamdiu igitur ingrediuntur & egrediuntur coram Domino, hoc est, toto vitæ suæ tempore, in ora vestimenti sui gestare debent tintinnabula bene sonantia, ut de fine vitæ admoneantur, & perpetuò sonet in auribus & cordibus ipsorum illud Siracidis c. 7. v. 40.

Quicquid agis prudenter agas & respice finem.

Quia

Quia verò aures nostræ ad sonum illorum tintinnabulorum ferè obsurdescunt, & plerique in quotidiana consideratione mortalitatis suæ non multum diligentia impendunt, idèò Deus certis funiculis tintinnabula illa impellit, & exempla mortalitatis quotidie nobis ob oculos ponit in aliis, qui nobiscum heri comederunt & biberunt, hodie verò ad sepulturam efferuntur, & ex sepulchro quasi nobis tacitè occurrunt: Hodie mihi, cras tibi, Sir. 10. v. 12.

Tale exemplum proponitur nobis in hodierno Evangelio, ubi pompa funeris Christo obviafle dicitur, quam lacrymabilem reddit

Notabilis locus. Nam Civitas erat amœnissima sita in convallibus Hermon & Thabor, quibus David valde delectatus est, Pl. 42. v. 7. nihilominus mors etiam ibi grassatur. Videtis ergò vos mei, nullum locum tam pulchrum & firmum esse in hoc mundo, ut mors eò non penetret, est enim via universæ carnis, Jos. 23. v. 14. & æquo pulsat pede pauperum tabernas regumque turres, imò per fenestras ascendit, & ingreditur domus impiorum, Jer. 9. v. 21.

Huc pertinet vocula ecce, quæ attentionem nostram acere voluit Evangelista, ut mortalitatem nostram quotidie consideremus. Nihil enim sic revocat à peccato, quàm frequens mortis meditatio, inquit Augustinus. Inducit illa ad rerum mundanarum contemptum, Genes. 25. vers. 32. & præsentissimum remedium est superbæ, Sirac. 10. v. 9. seqq. & avaritiæ, 1. Timoth. 6. v. 7. & luxuriæ, Luc. 21. v. 34. & invidiæ, Job. 14. v. 21.

2. *Adolescens defunctus*, qui describitur à relato, quod fuerit filius unicus matris suæ. Unde apparet, quod mors non attendat vel juventutis florem, vel paren-

tum amorem, sed absque ullo discrimine juvenes & senes falce suâ demetat. Hoc antiquum testamentum est, Sirac. 14. v. 12. 18. moritur simul parvus & magnus, Job. 3. v. 19. dives & pauper, Psalm. 49. v. 3. stultus & sapiens, ibid. v. 11. doctus & indoctus, Eccl. 2. v. 16. Rex & Grex, Pl. 49. v. 3.

Hoc probè notent juvenes & virgines, ne in pulchritudine & juventute sua nimium confidant, nam omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus sicut flos graminis, Esa. 40. v. 6. quod manè viret, & vesperi marcescit, Pl. 90. v. 6. memento igitur Creatoris tui in juventute tua, priusquam venient dies mali, & anni appropinquabunt, de quibus dixeris: non placent mihi, Eccl. 12. v. 1.

3. *Vidua planctus.* Vidua miseriarum omnium commune quasi receptaculum est, hinc Scriptura in usum habet, quando afflictissimum Ecclesiæ statum describere instituit, ut viduæ eandem conferat, Esa. 54. v. 11. Thren. 1. v. 1. & 5. v. 3. & David, Pl. 109. v. 9. mala plurima hostibus imprecatus subjungit: fiant filii ejus orphani & uxor ejus vidua. Vir enim caput est mulieris, Ephes. 5. vers. 23. qui quando moritur, caput moritur, & vidua jacet instar amputati trunci, à quo ligna quilibet colligere gestit, & incurvate, inquit, ut transeam, Es. 51. vers. 23. patientiâ igitur hinc opus est, ut in Deo sperent, & cum Hanna in precibus & jejuniis perseverent, Luc. 2. vers. 37. non lascivientes, otiosæ, garrulæ, &c. tales enim viventes mortuæ sunt, 1. Timoth. 5. v. 5. 6. tunc habebunt Deum alimentorem, Deut. 24. vers. 19. liberatorem, Pl. 68. v. 6. & 146. v. 9. vindicatorem, Exod. 22. v. 22. seqq.

4. *Lugentium Comitatus.* Nam multa Civitatis turba erat cum ea, inquit Evangelista.

Laudabile hoc exemplum est, quo docemur, quomodo funera defunctorum curanda sint. Licet enim in casu necessitatis sub bello & persecutione facilis sit iactura sepulchri, tamen monemur in scripturis, ut si fieri possit, defunctos nostros honestè sepeliamus, Sir. 38. v. 16. fuerunt enim dum vixere templa Spir. S. 1. Cor. 3. versic. 17. participarunt corpus & sanguinem Christi, 1. Cor. 10. v. 16. membra illorum fuerunt arma iustitiæ, Rom. 6. v. 13, per quæ Deum in corporibus suis glorificarunt, 1. Cor. 6. vers. 20. & tandem in extremo die glorioso corpori Christi *σύνμορφά* erunt, Phil. 3. v. 21. æquum igitur est, ut decenter sepeliantur. Hoc Deo gratum est, qui honestam sepulturam premii loco promisit, Gen. 15. v. 15. 2. Reg. 22. v. 20. & econtra instar maximæ pœnæ reputat sepulturæ defectum, Jer. 22. v. 19. 1. Reg. 22. v. 37. 38. 2. Reg. 9. v. 37.

Ad hanc sepulturæ honestatem pertinet etiam comitatus frequentia, ut funera in spectabili pompa deducantur. Exempla vide Gen. 50. vers. 7. 2. Sam. 3. v. 31. Johan. 11. v. 19. Hoc requirit 1. mandati auctoritas, Rom. 12. v. 15. 2. Christiana charitas, 1. Corinth. 13. vers. 8. 3. Consequens utilitas, Eccl. 7. v. 3. seqq.

De Secundo.

Sequitur pars altera, quæ *adventus Christi* describitur, circa quem tria potissimum consideranda veniunt:

1. *Compassio.* In Græco est *ἐσπλαγχνίζω*, quod intimis misericordiæ visceribus ad conspectum viduæ hujus commotum esse indicat. Ne putes igitur Christum ignorare dolores & agonestuos. Videt invisibilis, nec videt tantum, sed miseretur etiam, Psalm. 103. v. 13. Esa. 49. v. 15. Jer. 31.

v. 20. non enim talem habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris, sed tentatum per omnia, sicut nos, tamen absque peccato. Accedamus ergo eam fiducia ad thronum gratiæ, ut misericordiam consequamur, & auxilium inveniamus in tempore opportuno. Ebr. 4. v. 15. 16.

2. *Consolatio*, quia viduam erigit, & dicit: noli flere: Lægendi utiq; sunt mortui, sed piè, & moderatè, Sirac. 38. v. 17. seqq. non quemadmodum Ethnici solent, qui spem non habent, 1. Thess. 4. v. 13 nam spiritus tristis exsiccat ossa, Proverb. 17. vers. 22. & summa plaga est mæror animi, Sirac. 25. v. 18. adde Proverb. 25. v. 20. Sirac. 38. vers. 19. semper igitur vox illa Christi personæ in auribus nostris. Quando in cruce versaris, noli flere, Christus tecum est, Psal. 91. v. 15. moriuntur tibi liberi, parentes, uxor, &c. noli flere, justorum animæ sunt in manu DEI, nec cruciatus illos attingit amplius, Sapient. 3. v. 1. In agone constitutus es ipse: noli flere, tempus beatæ emigrationis imminet, jamjam anima deportabitur ab Angelis in sinum Abrahamæ, Luc. 16. vers. 22. ubi mæror omnis in gaudium vertetur, Joh. 16. v. 20. & Christus ipse lacrymas tibi absterget, Apoc. 7. v. 17.

3. *Resuscitatio*, cujus hîc describitur

1. *Modus*, qui consistit

1. *In tactu.* Nam accessit, inquit Evangelista, & locum tetigit. Hoc idèd fecit, ut omnes corporis sui partes sanctas & vivificas esse ostenderet, quoniam enim caro ejus facta est propria verbi omnia vivificantis propterea vivificata est ipsa, tollitq; mortem & corruptionem, inquit Theophylactus, Eadem vi tanger olim oculos nostros in extremo die, & prodibim⁹ vivi, Ezech. 37. v. 12.

2. *In*

2. *In affatu.* Nam adolescens ait, dico tibi, surge. Quibus verbis demonstrat se esse resurrectionem & vitam, Johan. 11. v. 25. & claves habere mortis & inferni, Apoc. 1. vers. 18. unde Augustinus, nemo inquit, tam facile excitat è lecto, quam Christus è sepulchro. Nam mors coram ipso somnus est, Matth. 9. vers. 24. ita in novissimo die extollet vocem suam & dicet: surgite mortui, venite ad iudiciam, statim omnes qui in monumentis sunt, resurgent, Joh. 5. v. 28. 29. Dan. 12. v. 2.

Negent Epicuræi, Sap. 2. v. 2. rideant Philosophi, Actor. 17. v. 32. impugnent Sadducæi, Actor. 4. v. 2. nobis fides hæc indubitata est, utpote quæ duabus columnis firmissimis innitur, potentia scilicet Dei, & verbo in Scripturis manifestato, Matth. 22. v. 29. Potentia Dei infinita est, quæ vocat ea quæ non sunt ut sint, Rom. 4. v. 17. ex nihilo hominem creavit, quidni ex mortuis resuscitaret? facilius enim est reparare quam creare, inquit Augustinus. Coram Deo nihil impossibile, Luc. 1. v. 37. Verbum ejus certo certius est, 1. Reg. 8. v. 56. atqui dixit Esa. 26. v. 19. dixit Joh. 5. v. 28. 29. dixit Joh. 11. v. 25. dixit Joh. 6. v. 54. Ergo nullum ex his verbis Christi in terram cadet, cælum & terra præteribit, sed verbum ejus non præteribit, Luc. 21. v. 33. Hoc fundamento innixi cum Jobo dicere possumus: Scio quod Redemptor meus vivit, &c. Job. 19. v. 25.

2. *Effectus*, qui triplex, nam mortuus

1. *Se se erigit:* Ita in novissimo die erigent se mortui, & de sepulchris incorruptibiliter prodibunt, cujus rei typum habemus egregium, Ezech. 37. per tot.

2. *Loqui incipit:* Ita nos coram throno Dei magnalia divina celebrabimus in seculum, Apoc. 4. v. 11.

3. *Matrem reficit.* Christus enim resuscitatum adolescentem matri suæ restituit, inquit Evangelista: Ita quoque in die iudicii fiet ἀνοικτάς αἰσῆς πάντων, Actorum. 3. vers. 21. tunc cum fratre soror, nati cum patribus ibunt. Neque enim mors separabit nos à charitate Dei, quæ est in Christo Jesu Roman. 8. v. 38. 39. Hoc solatio utitur David, 2. Sam. 12. v. 23. & Maccabæa, 2. Macc. 7. v. 22. 23.

De Tertio.

Restat populi applausus, qui valde memorabilis est:

1. *Ratione stuporis.* Nam accepit omnes timor, inquit Evangelista. Hoc ipso docet nos plebecula, quod signa & miracula videntes non susque deque illa habere, sed cordi imprimere, & pœnitentiã ex illis meditari debeamus. Qui enim hîc non stupet, quando Deus miracula facit in cælo & in terra, ut iram suam nobis ostendat, stupebit olim cum hospite illo, qui veste nuptiali non erat indutus, & in exteriores tenebras conjicietur, Matth. 22. v. 13.

2. *Ratione tenoris.* Nam glorificabant Deum dicentes: Propheta magnus surrexit inter nos, & Deus visitavit populum suum. Quibus verbis depredicant beneficia sibi exhibita, quod nimirum Deus gratiosa visitatione populum suum dignatus, Prophetam illum magnum excitaverit, de quo Moses Deut. 18. v. 15.

Erat tum temporis status Judæorum miserimus. Nam sceptrum amiserant, & à tempore Malachiæ Prophetam nullum habuerant, sed in cathedra Moïsi sedebant falsi Doctores, qui rescindebant verbum Dei per traditiones suas, Marc. 7. v. 13. & populus erat sicut oves nō habentes pastorem,

rem, Marc. 6. v. 34. proinde gaudent hic, tempus adesse, quo Deus populum suum visitare, & Prophetam tam diu desideratum excitare dignatus sit.

Imitemur hæc vestigia, dilecti fratres. Deus etiam nos visitavit mittendo Filium, & adhuc visitat suam bonitatem quotidie, dum non solum annum coronat bonitate sua, Pl. 65. v. 12. Sed etiam Ecclesiam dat Apostolos, Prophetas, Pastores & Doctores, Eph. 4. v. 11. agnoscamus igitur hoc beneficium, & Deum nos visitantem corde fideli excipiamus. Stat adhuc ad ostium & pulsat, si quis audierit vocem ejus & aperuerit januam, intrabit & coenabit cum illo, Apoc. 3. v. 20.

3. *Ratione rumoris*, qui exiit in omnem Judæam, & universam finitimam regionem.

Hic enim est usus miraculorum Christi, ut non tantum profint illis, in quibus perpetrata sunt, sed ut fructus eorum ad alios etiam redundet, & omnes homines certitudinem doctrinae Christianae inde perspiciant, cujus caput est, quod Christus sit verus Messias & Dei Filius, qui in plenitudine temporis carnem humanam assumere & talia miracula edere debebat, juxta vaticinium Esa. 35. vers. 5. confer Matth. 11. v. 5.

Discimus hinc, quando Deus nobis ali- quod insigne beneficium exhibet, quod illud non celare, sed grato animo dilatare & concelebrare debeamus, ut & alii audiant, & ad gratiarum actionem instigentur, quod pertinet admonitio Raphaelis, Tob. 12. v. 7.

Dominica XVII. post Trinitatis.

Evangelium Luc. 14 v. 1. 11.

Cum Aaron baculum suum projiceret ex Dei mandato, in serpentem conversus est. Magi fecerunt idem, sed serpens Aaronis devorabat serpentes eorum, Exod. 7. v. 10. seqq.

Christus ex mandato Patris in hunc mundum venit, ut voluntatem Patris nobis patefaceret, & miraculis etiam doctrinam illam confirmaret. Sed Pharisei invidabant ipsi hunc honorem, & baculos projiciebant, id est, non aperto Marte, sed per insidias & cuniculos ipsum aggrediebantur, spe fore, ut baculi serpentes fiant, & famam ipsius laderent, quam sibi apud omnes bonos conciliaverat: sed baculus Christi devoravit baculos eorum, ita non est prudentia, non est

sapientia, non est consilium contra Dominum, Proverb. 21. v. 30.

Exemplum habemus in hodierno Evangelio, ubi Pharisei ex composito constituerant quendam hydropicum, experturi scilicet, an Christus eum sanare velit, dilemmate hoc inter se fabricato, ut si sanare eum recusaret, immisericordiae vel impotentiae calumniam ipsi affricarent, si vero sanaret, ut sabbathi violatorem accusarent. Sed Christus retia sibi posita in adversariorum colulum retorquet, & ita defendit curationem hydropici, ut non invenient, quod respondere possint. Videbimus

I. *Convivium.*

II. *Mira-*